

S.M./C98/57

S.M
C98
57

1057139
SM C^a8 57

Sonativo de S. Juan Flaquer Jonsseti 849.9-1
1960

EL GLOSADÓ

Glosas novas y vellas, dedicadas á la gent del camp,
per un glosadó desconegut.

GLOSA I.^a

Mahó 19 Mars 1882.

2 CENTIMS

SOBRE LAS PESTES DE MENORCA

1

Comensaré aquet glosat,
com és bon us y costum,
demanant á Deu clar llum
per dí be la veritat
de quant Menorca ha passat,
que 'l passat es com 'l fum.

2

Tenint s' historia en se ma
es glosat comensaré
y lo primé que diré
una noticia será,
qu' es se primera que hi ha
ó que se coneix prou bé.

3

En mil cinqcents seixante tres
se posá un estret cordó
á la ciutat de Mahó
perque es cólera havia pres
y tan ja s' havia estés
que á ne 'ls pobles feya po.

4

Lazareto no existia,
pero van fé de manera
de arreglá Cala-figuera

per tot aquell que moria
y allí enterradós hi havia
y una guarda molt severa.

5

Es veuró feya fredat
y encara n' hi ha memoria
de modo que hasta s' historia
ho deixa així consignat,
y fo molt afortunat
qui pogué cantá victoria.

6

De Mahó no va passá,
perque es pobles, com he dit,
cordó ó guardas van posá;
de aquet modo es van lliurá
de aquell mal tan malahit
que molts dañys va ocasioná.

7

Al revés va sucseí
de mil siscentos quince l' any,
que Mahó es lliurá del dañy
que Ciutadella tení
y Mercadal va seguí
y Alayó que es mes estrañy.

8

Se peste va comensá
d' un modo tant violent,
que 's governadó ordená
que no 's poguessin tratá
d' un poble en s' altre se gent
hasta que 's mal va acabá.

9

Y trenta vuit añys despues,
(mil sis cents cinquanta dos)
va torná es mal contagiós
y á Ciutadella fé eccés
causantne víctimas mes
á pesar de 'ls bons doctós.

10

Aquells que tal mal tenian
treyan minvas y boñys tals,
y eran mals que se aprenian,
de modo que se morian
tots els que queyan malalts
y ausili apenas rebian.

11

Era un mal molt especial,
un mal molt particulá,
y de Mallorca aquet tal
diuan que 'l varen portá
y es resolgué fabricá
en San Juan un hospital. (1)

12

Y encara que 's prohibí
per mandato superió
qu' hi hagués comunicació,
gran desordre va haverí;
pero se sort vam tení
que no 'l va pendre Mahó.

13

Tots es pobles per temó
estaban acordonats;
ordres daban els jurats,
batlas y governadó;
tothom tenia temó,
tant pobres com hisendats.

14

Ciutadella va quedá
sensa ningun habitant
y es Vicari va ordená
pregá á Sant Sebastiá,
á veure si aquell bon sant
del mal els volgués salvá.

15

Perque Menorca ha tingut
sempre á tal sant devoció,
y éll es nostre intercessó
cuant algun mal hi ha hagut,
y éll mus torna se salut
cuant es mal ès superió.

16

Pero es mal era tan fort
y estava tant arrelat,
que 'n dos añys doná la mort
de gent á una infinitat
y va tení molta sort
qui no 's va veura atacat.

17

Tothom ca seva deixava
deixant es mobles y robas,
fugian sentint las novas
que tal mal ocasionava
y en barracas habitava
se gent ó dintre ses covas.

18

Pero tant es mal com bé
tenan en la vida fí,

(1) San Juan d' Artuig, del terme de Ciutadella.

y es mal que se va sufrí
va doná un camí també,
Lazareto es va construí
y es mal així no prengué.

19

Si deixem el temps passat
y en aquet sigle passem,
també dic que trobarem
alguna altre enfermedat,
pero tan trista no ha estat
com ses que antes dit havem.

20

També es mal de se pigota
dins aquet sigle hem probat,
y se de l' any que hem passat
es estat de molta nota
y tant al-lot com al-lota
no ho tindrán may olvidat.

21

Els dañys qu' ha sofert Mahó
han sigut molts y molt grans,
uns han perdut els infans
qui fa pena es contaró,
altras ploran els germans
ó els pares qu' es mes tristó.

22

Emperó, gracias á Deu,
se 'n es anat tal malura,
y ja tenim sa ventura
de podé di ab tota veu:
que se salut no te preu
y som dichosos si dura.

23

El *Te-Deum* se 's cantat
dintre de Santa María,
y molta gent d' alegría
casi diuan que ha plorat,
perque Deu nos ha lliurat

de tant forta malaltía.

24

Y are jo per acabá
cuatre glosas vos faré,
y si las escoltau bé
molt bo per tots nos será,
puig per es mals aturá
es bo sebre que 'm de fé.

25

Si es conseis voleu seguí
que are jo vos donaré,
preniulós, puig que convé
per bona salut tení,
y are jo vos vaix á dí
lo que ha de ser lo primé.

26

En primé lloc heu de está
en bona tranquilitat,
tení regla ab es menjá,
viure ab molta netedat,
de costums ben arreglat
y sense vicis passá.

27

Y se pigota empeltada
tení de cinq en cinq anys,
y així no veurem els dañys
de ninguna pigutada,
ni tindrem altre vegada
que sufrí aquets mals estrañys.

28

No viure dins s' humitat
ni tampoc dintre brutesa;
procurant tení llimpiesa,
viure ab bona sequedat,
y tindreu seguritat
de salut y fortaleza.

29

No fé dia de la nit,

beure may en demasia,
disfrutá bona armonía
tant es gran com es petit,
y així veureu com he dit
bona salut nit y dia.

30

Y no vos vuy dí res mes
per temó de ser cansat,
perque bastant he parlat
y bastant podeu ve apres.

De tant en quant se publicarà una glosa nova ó veha al preu de dos céntims de escut ó sian cinc céntims de pesseta, imprenta de Bernat Fábregues, carrer de Gracia n.º 27, prop de s' oficina de contribucions. En dit punt se venan glosas de **Se Pigota**, fetas per l' amu 'n Toni de Torret.

S' exempla de lo passat
vus enseñará molt mes.

31

Ses glosas acabaré
fentvós una observació,
som un pobre glosadó
pero qui som no diré;
nat dins el mes de febré
de l' any trenta vuit, Mahó.

EL GLOSADÓ

Glosas novas y vellas, dedicadas á la gent del camp,
per un glosadó desconegut.

GLOSA 2.^a

Mahó 25 Mars 1882.

2 CENTIMS

CONTRA LOS INCRÉDULS

ESPLICA

SOBRE MARÍA Y SON FILL CUANT S' ENCARNÁ

1

¡La dolsa Verje María!
¿qu' en tenim de lo passat,
de Deu haver debaixat
dins la vostre virginía,
si are, en 'l present día
duptan si fonch encarnat.

2

Si Adam no hagués pecat
no hi hauria dolentía;
fonch pecá per golosía
el menjá del fruit vedat,
y aquí Deu fonch obligat
enviar son fill dins María,
perque lo cèl no s' obria
que va rumandre tancat.

3

Dia vint y cinq de Mars
el Señor se va encarná
y aixís vingué per curá
los mortals de totas parts:
incréduls ¿no esteis ja farts

de sentiró predicá?

4

Dia vint y cinq nasqué,
la nit santa de Nadal,
aquell gran Rey celestial
Deu fet home vertadé;
y ¿sabeu perque vingué?
per remediar nostre mal.

5

Y are en lo present dia
duptan de la veritat,
que Cristo fonch encarnat
dins el ventre de María;
y es la mes gran heregía
posar dupte en lo sagrat.

6

Si dius que no s' encarná,
y que Cristo no ès vingut
dígame ¿de qui has rebut
el señyal de cristiá?
¿los set sacraments que hi ha
d' ahont han comparegut?

7

Cristò instituí set fonts
de un riu molt caudalós,
per l' ànima limpiarmós
ab aquets avisus bons:
incrèduls, compreneu dons
qu' es vingut, y no es duptós.

8

L' escritura clá ho explica,
que Cristo morí en la creu:
incrèduls, ¿cuánt compendreu
lo que la creu significa?
Qui la creu de cor imita
suavissim balsam beu.

9

Cristo va avisarnós
cuant Sant Tomás va cridá,
«á ses llagas posem má,
no estías Tomás duptós;
l' home será venturós
qui sensa veuró hu creurá.»

10

Qui creu en la Passió
ja creu que fonch encarnat,
y també ressucitat,
camí de la salvació:
incrèdul, entra en rahó
que com Tomás t' ha avisat

11

A vint y cinq s' encarná,
dia vint y cinq nasqué,
á vint y cinq morigué
y despues ressucitá:
jo vos don es conta clá
de cuant s' en aná y vingué.

12

Verje pura sens igual,
vos sou llum mes clar qu' el dia,

¿Cū concebuda María
sens peccat original,
y lo Pare celestial
vos coroná com á fia.

13

De Jericó sou la rosa
y de la gloria un diamant,
y el divino Esperit Sant
vos coroná per esposa;
qui á tot aixó dupte hi posa
se pot dir un ignorant.

14

¿No es aixó una cosa rara
per un cor humá y humil,
no creure s' encarná el fill
dins el ventre de sa mare,
enviat de lo etern Pare?
Qui no ho creu es un ser vil.

15

Perque María fonch pura
desde de la enjendració
y se va encarná el Señyó
dins de sa virginitura:
sent una obra de la altura
qui nos causa admiració.

16

Incrèdul, quina locura
es la tua incredulitat;
dir que no fonch encarnat
dins el cor de la dulzura;
que María es verje y pura
concebuda sens peccat.

17

En part y despues del part
sou la verje emperadora,
sou la reina protectora,
de cel y terra resguart:
recorre á Vos may es tart

y mercés mos feis, Senyora.

18

¡Si jo havia de explicar
de Cristo el grat naixement;
de aquell Deu omnipotent
quant la verje el deslliurá;
qu' una cova de bestia
fonc un cèl dins un moment!

19

Era cova dedicada
per es bestia y pastors,
y San Joseph gloriós
la va pendre per posada
per éll y sa esposa amada,
no tenint cobro los dos.

20

Cuant la verje el deslliurá,
á punt de la mitja nit,
el bestia que antes he dit
un gran prodigi va obrá
puig tot se va ajenollá
quant nasqué Deu infinit.

21

Vos, mes dolsa que la mèl,
vos del cèl Reyna y Señyora,
fórau mes mereixedora
que d' una cova cruèl,
que per naixe el Rey del cèl
fonch dins una menjadora.

22

Esta cova el dia abans
era cova derrotada,
pero á mitja nit tucada
¡l' haguessiu vista germans!
de serafins no sé cuants
y de flors tota adornada.

23

Vos vareu assé adorat

per tres reys y per pastors,
bous varen escaufarvós
cuan estavau enrevanat,
y dels homens maltractat
feren crucificarvós.

24

Incrèdul, si estás atent
veurás una maravella
cuan Deu feu partir la estrella
per guiar los Reys d' Orient,
qui anavan al naixement
y cada hú per sí la veyá.

25

Tretze dias van estar
cuntantlós de dia en dia,
y la estrella los conduhia
per allá ahont vian de anar;
l' un era el rey Baltasar,
Melchor y Gaspar hi habia,
y de jané el sizé dia
á Bethlem lo van trobar.

26

Incrèdul, ja may creurás
esta veritat tant pura;
ets Herodes en figura;
per aixó et condenarás,
perque tú contrari fas
á lo que diu l' Escritura.

27

Herodes va fé matà
tots los miñyons que hi havia;
tot miñyó que naixeria
l' havian de degollà,
per avís que li van da
qu' un rey mago entre 'lls vindria;
pero á lo fill de María
no 'l va sebre capturà.

28

Incrèdul, cruël, malvat,
si no creus estas aprovas,
tant cruel ets com Herodes
aquell rey mal entrañyat:
jà la creu Deu veus clavat
y tú encarnat sols no 'l trobas?

29

Qui no creu en la vinguda,
qui es à la encarnació,
no creu en la passió,
ni en la tercera caiguda,
tindrà l' ànima perduda
y eterna condenació.

30

En la verje esteis duptant
y en lo fill de Deu lo Pare,
y en la iglesia nostre mare
qu' es la font glorificant;
incrèduls, anau mostrand
que la fé vos desampara.

31

El mortal qui no creurà
que Maria es verje y pura,
que dins sa virginitura
lo Senyó se va encarnà
es cert qu' es condemnarà.
Aquí don fí à esta escritura.

Sastret de Laó.

Copiadas y arregladas per mí.--El Glosadó.
Mahó, decembre, 1865.

De tant en quant se publicará una glosa nova ó vella al preu de dos céntims de escut ó sian cinc céntims de pesseta, imprenta de Bernat Fábregues, carrer de Gracia n.º 27, prop de s' oficina de contribucions. En dit punt se venan glosas de **Se Pigota**, fetas per l' amu 'n Toni de Torret, al preu de quatre céntims. També trobarán **El Llibre dels Glosats**, á real de plata l' exemplar, advertint que d' aquets llibres ne quedan ja molt pocs y que las glosas primeras de **El Glosadó** se han venut totas.

EL GLOSADÓ

Glosas novas y vellas, dedicadas á la gent del camp,
per un glosadó desconegut.

GLOSA 3.^a

Mahó 2 Abril 1882.

2 CENTIMS

PARLAMENT

L' exit obtingut en las dos primeras glosas d' esta modesta publicació, nos anima no soiament á continuarla sino també á deixar consignat la satisfacció qu' habem rebut veient que Mahó desperta á la vida dels pobles actius ahont tota classe de literatura es ben rebuda, per els beneficis que sempre reporta á la ilustració.

Tots sabem l' afició que 'l poble menorquí ha demostrat desde temps inmemorial á las glosas, com altres pobles d' Espanya l' han demostrada al **romance**, ab lo cual la musa ó inspiració popular ha cantat en nostre país las virtuts dels bons, las hazanyas dels héroes, los afectas dels amants y las alegrías de las festas tradicionals.

Altres vegadas també, com mes en devant demostrarem, han servit las glosas per establir controversia ridicolisant los costums entre un poble y l' altre de s' illa, pero per fortuna aixó fa temps qu' ha desaparegut.

Es nostras glosadors son pocs y la major part senza ninguna classe de instrucció intelectual, hasta el punt de no poder escriure ni casi dictar las glosas que componen y cantan ab tota soltura y facilitat, y ab una cadencia ó música particular. Aixó es lo seu principal mérit y nos animan á publicar unas composicions que pintan l' época de quant son fets y tal vegada podrá treure d' ellas l' historia algun partit.

Las donam á llum nosaltres en paper de colors diferents, per demostrar que ni aurá per tots els gustos, vellas y novas com desde el principi habem dit.

UNA NOTICIA

SOBRE

l' amu 'n Toni Pons y Pons.

L' amu 'n Toni Pons y Pons es un dels pocs glosadors, y jo crec el millor, dels que nos quedan de la present centuria. Cego, y sense instrucció ninguna, pero de una memoria felicíssima, diu, ó per millor expressarme,

canta ses sevas glosas com los antics bardos ó sacerdots, ab una entonació agradable, ab la cual no se notan los defectes que ses sevas glosas poden tení, perque éll las acentúa y gradúa á la seva manera. Fill d' una antigua y coneguda familia de Torret, va neixe l' any 1809 y fou batiat en la parroquia del poble de San Lluís. Fins á la edad de 61 anys gosá de bona vista, y exercint l' ofici de trencador ó picador de pedra, estant fabricant una cisterna, una espira ó estella li saltá dintre un uy y perdé la vista de tal resultat. Es homo intelligent per naturalesa y tenim una gran satisfacció 'n poder manifestar aquí l' apreci y admiració que nos mereix.

Además de sas glosas sobre **se pigota** que té publicadas, nos va donar á coneixe sobre el mateix assuntó aquet petit discurs y ses glosas sigüents que demostran la forsa de la seva improvisació:

DISCURS

SOBRE SE PIGOTA

Uns mals aires han entrat
y curantena han posada;
que no hajin dat perfumada
á ningú donan llibertat;
pero encara no ha bastat
per se pigota está aturada,
perque está tan arrelada
que casi á tots fa feredat.

A moltas parts de se ciutat
se pigota ja es estada;
tal malaltía es entrada
que molta jent n' ha perillat.

y aquet mal ha deixat
molta jent desconsolada:
de aquesta qui va endulada
tot Mahó n' está estampat,
fá llástima y pietat
aquesta mala pigutada.

Una cosa ben pensada
s' Ajuntament ha consultat,
una ordenansa ha passat,
pero no es cosa fursada,
á se jent apuderada
si volen fer caritat.

Ell es molt considerat
per se jent desamparada;
al Hospital han dat entrada
qui ha volgut hi es anat,
de ses monjas de caritat
aquella jent será cuidada.

Cuant l' hora será arribada
Deu mus dará la bondat,
salud y bona sanitat
y se jent quedará conortada.

Preguem que aquesta vegada
no sia com el temps passat
qu' hi va havé una estrenyedat
qu' era una cosa estremada;
perdian se pasterada,
es companatja y s' aguiat,
menjavan segó escaldat
aquella jent afamada;
alguna de desanada
deyan qu' en vien trobat.

Aquí casi me he allargat
perque se jent va retjirada,
y ni ha qu' está arruinada
per tota una eternitat:
pena y amargura han passat
dins de Mahó aquesta anyada;

pronta pot donar diada
qui en vol fer contrarietat.

Qui trobará que m' he perpassat
s' en durá una gran singlada;
si hi teng de torná altre vegada
me trobará molt mes salat

Qui dirá que he mal parlat
li daré mala espulsada;
teng se llegu preparada
y luego auré contestat:
no teng l' esperit cansat
ni se memoria emberessada;
per no deixá se jent cansada
es meu discurs queda acabat.

GLOSAS

—

1

Som un rústic y pajés,
cap hora no he estudiat,
á Torret Nou habituat
Toni Pons es meu nom es:
ja ho tindreu prou per comprés,
aquet discurs qui l' ha fundat
també va fer es glosat
y diu ca seva ahont es.

2

Casulá de Torret-nou
y á San Lluís batiat,
es paratjes que ha habitat
entenent ho dona prou:
en ne fé un glosat lo clou
com troba que l' ha acabat,
no es que se trobi cansat
ni te po de perdre un sou.

3

S' ajunta un bon escuadró:
«Ses glosas mus has de contá,»

y d' aquestos molts ni ha
qui diven: han de convidarló
perque aixó es una rahó
que molts l' han fet desturbá,
y solen acostumá
qui fa feina pagarló.

4

Veitx que me diu molta jent:
Mus hau de contá es glosat,
alguns han acostumat
de convidarmé d' aigurdent,
y tuthom está content;
si que qued un poc cansat;
veitx qu' á molts ha agradat
y ho faitx per divertiment.

5

Es deixá se jent contenta
á mi sempre m' ha agradat,
á n' es discurs y á n' es glosat
no hi ha paraula dolenta:
señyó Bernat de s' imprenta
memorias li don de grat.
M' enviará á dí com li ha agradat
si vosté vol en se parenta;
aquí en Toni es representa
que de vosté es un criat.

6

Are jo esper se resposta
á veura éll que 's que dirá,
vos faré veura ben cla
que 's fe glosas poc me costa:
aquestas son fetas á posta
per veura éll que trobará
no m' agrada que á un plá
me diguin qu' es una costa.

7

M' agrada la veritat,
no som bó de cap embui,

es mal vissi del dia d' avuy
crec que algun lo ha observat:
confiy que 'l señyó Bernat
va lleal, qu' es lo que vuy,
jo no crec, ni jens no en suy
que á ningú hají enguenat.

8

Vosté rebrá aquest escrit
y memorias redobladas,
paraulas ben insertadas
crec que son las que jo he dit.
Un malament n' ha sortit
sempre de dir bejenadas:
de ses cosas ben obradas
de tothom n' es agrahit,
un embustero y atrevit
ofen se jent molts vegadas.

9

Seria un may acabá
y are clouré es glosat,
perque ho trobará cansat
cualsevol qui ho escriurá.
En so discurs se jent veurá
dic se meva habilitat;
cuant devant me haurán pesat
jo ho tornaré á comensá,
perque en s' estil de 's glosat
fons en mi may han trobat.

Toni Pons.

Torret 27 de Jener de 1881

CONTESTACIÓ

—

I

L' amu 'n Toni: jo he rebut
el discurs qu' haveu enviat,
y vos diré en veritat
s' alegria qu' he tingut

perque bastant m' ha agradat
y vos qued reconegut.

2

Per sa meva ocupació
pocas glosas vos faré,
y gracias vos donaré
per l' honra y la distinció
de qu' estat mereixedó
d' un glosadó tant de bé.

3

Jo diré lo que vos deis,
que no me agradan embuis,
y creuré lo que vos creis,
sensa moura crits ni truis,
perque vos, sent cego, veis.
mes que jo que duc quatre uys.

4

Se pigota per fortuna
ja del tot se 'n es anada,
ja no hi ha jent atacada!
¡mort de pigota ninguna!
¡Gracias donem tots á una
á Deu qui mus l' ha llevada!

5

Es vostros glosats son bons
y á ningú del mon ofenan,
y per mi la virtut tenan
de ses bonas intencions,
y donan bonas rahons
que son ses que mes convenan.

6

Y jo are, per acabá.
diré una glosa no mes
que sé de l' amu 'n Gaumés
y no deveu ignorá,
puig veitx que del ben parlá
es bon costum heu après.

7

A se llengu qu' es prudent
pren gust qui la pot sentí,
y en veritat podem dí
qu' es un perfet instrument
y no ni ha de mes dolent
si no se 'n saben serví.

B. F.

Mahó, 1 Febrer 1832.

EL GLOSADÓ

Glosas novas y vellas, dedicadas á la gent del camp,
per un glosadó desconegut.

GLOSA 4.^a

Mahó 9 Abril 1882.

2 CENTIMS

PARLAMENT

Com á dato curiós consignam á continuació ses glosas que sobre se pigota sabem que se han escrit ó publicat desde la fi de l' any passat, 1881, hasta 'l present:

1.ª de Joseph Reixart Mora, de Mahó, de las cuals se van estampá y vendre 2000 exemplars, imprenta de Bernat Fábregues.

2.ª de Toni Pons y Pons, de Torret-Nou, 1000, imprenta de B. Fábregues.

3.ª de Bartomeu Pons y Pons, de Villacárlos, de las que ignoram el nombre, imprenta de Parpal.

4.ª el passat discurs y glosas de Toni Pons, publicat per **El Glosadó**.

5.ª altres no impresas de Reixart.

6.ª altres de Ramon Pons y Orfila, de Alaó.

7.ª altres de un glosador de Ferrerías, próximas á sortir á llum á Ciutadella, imprenta de Salvador Fábregues.

AVIS.—**El Glosadó** te publicadas ja quatre glosas

Primera.—Sobre las pestes de Menorca.

Segona.—Contra los incréduls explica sobre María y son fill cuan s' encarná.

Tercera.—Discurs sobre se pigota, glosas y contestació.

Cuarta.—La glosa present.

Totas se venan á dos céntims cada una, esceptuant la primera de la cual se tindrà que fé una segona tirada.

Encara que van assé ja impresas l' any 1874 las sigüents glosas, com d' ellas se varen fer poch exemplars, las reproduim á continuació per havermosho així demanat alguns de nostres amichs.

GLOSAS

qu' un pare dedica á los seus infants

I

Deu, vos deman alegrias,

llengu y enteniment
per doná un esvertiment
á nes meus fills y ses fias,
com me dic Martí Susias,
casulá de San Climent.

2

Fills meus, estau en tendencia
si em voleu sentir parlar,
perque jo vos vuy doná
una petita advertencia,
tindreu una experiència
de lo qu' en jo es va passá.

3

Tretse añys vaitx viure casat
en gran gust y alegria,
y en se dona jo vivia
ab unió y amistad;
un mal qui va sè pesat
Deu li va enviá un dia.

4

Disset dias va sufrí
d' una febre dins el llit,
á nes disset va murí
deixant s' infant mes petit,
deu mesus via cumplit
cuant sa mare va finí.

5

En voltrus sinc vaitx quedá,

molt trist y desconsolat;
es majó onse añys de edad,
ningun era per guñyá
y veurem desemperat
de qui em via de cuidá.

6

De 's sinc ni havia tres
ignorants, podeu pensá ;
un me demanava pá,
s' altre mumare ahont es,
y jo de pena suspés
no podia conversá.

7

S' infant petit qui tenia
s' aňyuransa des mamá,
no feya sinó plorá
tota se nit y es dia,
y de vespres qui no dormia
molts arreu ne vaitx passá.

8

Me dava un gros sentiment
veure s' infant desmamat;
tota se nit aixicat,
cada instant darli aliment;
jo ploraba amargament
tot sol ab ell abressat.

9

¡O temps de poca alegria
que dins se casa y ha hagut!
Plorava s' infant menut,
jo y los altres que hi havia ,
vista que haviam perdut
se millora companyia.

10

S' invern qui me pervenia,
tot me feya calcatjá;
poca lleñya que tenia
ni roba, dublés, ni pá,

y em sobrava cada dia
pena y ganas de plorá.

11

Una cosa com assó
es mala de comportá,
infants aburdats á jó
«¿mumare cuant tornaré?»
alló me rompia el có
y havia d' esclafí á plorá.

12

Jo vos deya, cuant podia:
«ta mare se va morí»,
y em tornaveu repetí
emperó «¿cuant tornaria?»;
se pena en lloch de fugí
me aumentava cada dia.

13

Qui lletgirá aquesta historia
tindrà ganas de plorá:
fills meus tingueu en memoria
un poch lo que vaix passá;
Deu vus dó salut y pa
y un dia tingueu la gloria.

14

Tu qui ets s' infant majó
ab ton pare has de pensá,
l' has de maldá ben tractá
qu' en tens una obligació;
vaix patí fret y caló,
telent per donarté pa.

15

Tu qui ets s' infant mitjá
sempre has de tení present
que com tenias telent
jo te donava menjá,
y te vaix vestí y calsá
á fi que nassis calent.

16

Tu qui ets s' infant tersé,
pensa cuant eras petit:
te he despuat y vestit
cuant tu no ho sabias fé,
per posarté es tepay bé
jo me aixicave d' es llit.

17

Tu qui fas quatre, voldria
que 'n jo sabessis pensá;
si un dia hi havia poc pa
á voltrus vos lo partia:
se telent jo la sufria
per podervós ben sessiá

18

Tu qui ets s' infant petit,
ta maré no has conegut;
es temps que has estat menut
som jo qui te he conduít,
molts de vespres que he perdut
qui per tu no he dormit.

19

Fills meus jo os he tractat bé,
á tots vos dava consol,
tractaumé que vos convé,
perque assó es lo que Deu vol,
y entre tots sinc heu de fé
lo que feya jo tot sol.

20

Aquí ja ho vuy deixá aná,
fills meus, perque no os canseu:
així á lo menos sabreu
un poc lo que vaitx passá,
perque de diró á veureu
molta diferencia hi há.

*
* * *

GLOSAS

*dedicadas á cert doctó, per haver-
me curat ses curtanas cuant ja
havia perdut ses esperansas de
torná á tení salut y me havian
dit que ningú me las curaria.*

1

Deu me doni un bon camí
per jo podé caminá;
curtanas vaix agafá
que me he güidat á morí,
pero com ha vingut á la fi
sen son ribadas aná.

2

Aquell fret que jo tenia
qui em pigava ab tremoló
y passava tot es dia
ab una grossa tristó,
y llavó m' entrava caló
qui es meu cos tot s' ensenia.

3

¡Ja tenia dolentia!
pero es meu mal m' han llevat;
¡si jo tal metja no sabía!
y per ase he palahat;
tan prest que jo le he encontrat
es meu mal ha estat un dia.

4

Ben haya se seva maña
per medecinas doná,
es cosa qui es pot contá
perque n' ha fet una hizaña,
éll ha guañyat se campaña
de tots 'ls qu' en van visitá.

5

Las gracias li puc doná
supusat que m' ha adobat,

y molt que jo he refursat,
assó es coratje qu' hem fá;
li podria regalá
de lo que teng se mitat.

6

A vosté vaix vení de có
que m' habia de adubá,
y are m' he trobat ben bó
y l' he vingut á visitá
pero ab assó y tot assó
jo avuy no 'l puc pagá.

7

Que 'm digui que li he de dá
per lo que m' ha receptat;
are ja me té curat,
no es necessari es torná,

fins que jo 'l podré pagá
me sembla qu' es escusat.

8

Jo 'l teng per homo sabut
com provas ne puc donà;
ses medicinas que 'm dà
per jo m' han estat virtut;
axí sempre el vuy apressià
perque m' ha dat se salud.

9

Es qui ha fet aquet glosat
are vos ho veng à dí,
es meu nom vuy pusarí
y no 'm tindreu olvidat,
Toni Cardona Tudurí
à San Lluís betiat.

EL GLOSADÓ

Glosas novas y vellas, dedicadas á la gent del camp,
per un glosadó desconegut.

GLOSA 5.^a

Mahó 23 Abril 1882.

2 CENTIMS

PARLAMENT

Avuy será curt lo meu discurs. Solament trato de dir que las esperansas concebudas de poder millorar las condiciones de EL GLOSADÓ son cada dia mes pocas. El poble mahonés es molt amant d'innovacions, pero poc constant en sostenir las sevas mateixas obras, advertint que per aquet camí may ferá cosa ninguna de profit, puig l' esfors ó sacrifici individual es sempre insuficient per donar impuls á tot cuant correspon al bé comú. Res mes per avuy.

EL PESCADOR DE CAÑYA

1

En que tengui poca mañya
are vos faré un glosat;
si dic algun disbarat
no ho prengueu per cosa estrañya,
que som pescador de cañya
y teng poca habilitat.

2

Molts se pensan qu' es pescá
es cosa fácil de fé,
y altres se pensan també
qu' es lo difícil que hi ha,
pero jo os diré ben cla
es pescá que mes convé.

3

Es pescá peixos es bó,
pero.... vol molta paciencia,
y ja compendreu que jo
si don á aquet preferencia
os diré en tota conciencia
qu' en conec un de milló.

4

Uns pescan per agafá
y altres per ser agafats,
uns volen essé empleats
y pescan, aixó es ben cla,
altres pescan dignitats
y honors per molt figurá.

5

Molts son qui pescan doblés
y buscan aixis fortuna,
y pescarian se lluna
si se cañya els hi bastés,
y com mes ne tenen, mes
pescan y pescan á una.

6

Mes per jo es pescá milló
es pescá una al-lota hermosa
que tengui cara de rosa
y es cor de mel, dols y bó
que només m' estimi á jo
y sigui molt amorosa.

7

Que vol paciència es pescá,
crec qu' antes ja vos he dit;
y tot se sol conhortá
tant de dia com de nit,
y tothom, gran y petit
pesca en terra ó dins la ma.

8

Alguns pescan á l' ensesa
y altres en la fosquedat;
molts pescan en lloc vedat

per fer millora se presa,
altres pescan per sorpresa
per agafá el descuidat.

9

Uns volan pescá nuvia
qu' els hi dugui bona dot,
y passen la nit y el dia
fent per el mon s' esterot
fins que tenan s' alegria
de cantá *agafa qui pot*.

10

¿Y cuantas donas hi há
que pescan també marit?
Y os diré per acabá
que se qui no 'l pot pescá
prega de cor afligit
que Deu li deixi agafá.

11

Jo pesc peix gros y menut:
si voleu sebre qui som
pescau, si podeu, es nom,
y Deu vos doni salut,
perque jo som per tothom
GLOSADÓ DESCONEGUT.

Mahó 13 abril 1882

GLORIAS ANONIMAS

1

Es beure sempre es permés
cuant no 's beu en desmasia
y per major alegría
á la salud de vostés.

2

Aboca ví, tu, bergant
y no te aturis
fins que dirán bastant.

3

Com sebre, honors y riquezas
mus llevan los mals de caps,
nostres dichas ván compresas
en fé saltá molts de taps.

4

Disputin tontos á mils
sobre la dicha mundana,
diu mon llibre, en cada plana,
que s' encontra entre barrils.

5

Después de estar sepultats,
adios amor, adios ví;

y no es cas de está aturats
que no beurem sempre així.

6

¡Oh deixebles del barril!
cantau, cantau ¡viva, viva!
¡viva sempre per anys mil!
qui de beura vi no 's priva.

7

A Noé podem benehí
qui va plantá sa viñeta,
val mes pá tot sol y ví
que no gallinas y aigueta.

8

Un trebay tan generós
fent ofici de musquit
dona molt bon acudit
un xarop tan bo y preciós.

9

Y diguemho així:
licor preciós,
tu qui d' un fas dos
recordet de mí.

À C...

1

Dolsa rosa del jardí
de la gran naturalesa,
tu excedeixes en bellesa
al mes olorós jasmí.
¿Y com te podria dí
la tan jóve ànima mia
(qui perduda sa alegria
sent sols penas y dolor)
l'immensidad del amor
que batalla en sa agonía?

2

Tú, la perla mes brillant,
tú, la rosa mes hermosa
¿no calmarás amorosa
mon cor que está agonisant?
¿Oh! no, porque tú entretant

mentres que plor y suspir
y per ton amor delir
sent angustiosa ma vida,
ingrata y empedernida
te desvias cuant te mir.

3

Mira lo inmens de la mar
qui ab sas onas tumultuós,
abrassa el mon tormentós
y belluga sens parar...
Ell es gran, mes mon amar
es més gran que tot aixó:
y com aixís el duc jó
dintre mon cor dolorit,
me sembla encara petit
comparat en mon doló.

Zelina Gur.